

3 Ο τονισμός των σύνθετων ρημάτων σε -μι

Για τον τονισμό των σύνθετων με πρόθεση ρημάτων σε -μι πρέπει να γνωρίζετε ότι:

- στην προστακτική αορ. β' ο τόνος ανεβαίνει όσο το επιτρέπει η λήγουσα, σύμφωνα με τον κανόνα τονισμού των σύνθετων λέξεων (βλ. Γραμμ. Αρχ. ΕΛ. Γλ. § 39). Όμως,
 - Ο τόνος δεν ανεβαίνει ποτέ παραπάνω από τη λήγουσα της διασύνθετης πρόθεσης, εκτός αν έχει πάθει έκθλιψη· π.χ. δός - άπόδος
 - Στο μέσο αορ. β' ο τόνος ανεβαίνει μόνο, όταν η πρόθεση είναι διασύνθετη και η προστακτική μονοσύλλαβη.

π.χ. $\begin{matrix} \text{ἐπίθου} & \text{ἐκθού} & \text{κατάδου} & \text{δοῦ} \\ & \text{ἐλσενθού} & & \text{προδού} \\ & & & \text{συνεκδοῦ} \end{matrix}$

(* Στα πολυσύνθετα δεν υπολογίζεται η πρώτη πρόθεση)

- Τα απαρέμφατα και οι μετοχές διατηρούν τον τόνο τους· π.χ. συνιέναι, συνιείς, ἀποδιδόναι, ἀποδοῦς
- Τα σύνθετα ρήματα που κλίνονται κατά τα ρ. σε -μι (ἐλμί, εἶμι, φημί, κείμαι, οἶδα) ανεβάζουν τον τόνο και στην οριστική του ενεστώτα, όταν το επιτρέπει η λήγουσα· π.χ. πρόσειμι, ἀπόμεν, ἀπόφημι, κατάκεισο
- Τονίστε, σύμφωνα με τα παραπάνω, τους επόμενους ρηματικούς τύπους:

διαδος, διαδοτε, ἐκδου, συνεκδος, προστιθεναι, καταθου, άφου, άφεις, άναστηθι, άναστας, άπιθι, συμφαςθι, συνιστω, διακείμαι

Αόριστοι βαρύτονων ρημάτων που κλίνονται σύμφωνα με τον αόριστο «έστην»

1. α) βαινω	θ	βη- (ορ. έβην, υποστ. βῶ (βῆς), προστ. βῆθι, απ. βῆναι)
β) φθάνω	θ	βα- (ευκτ. βαιήν, προστ. βάντων, μετ. βάς)
---	---	φθη- (ορ. έφθην, υποστ. φθῶ (φθῆς), προστ. - απ. φθῆναι)
---	---	φθα- (ευκτ. φθαιήν, προστ. - μετοχ. φθάς)
2. α) γινώσκω	θ	γνώ- (ορ. έγνων, υποστ. γνῶ (γνῶς), προστ. γνῶθι - απ. γνῶναι)
β) ἀλίσκομαι	θ	γνο- (ευκτ. γνοιήν, προστ. γνόντων, μετ. γνούς)
---	---	άλω- (ορ. έάλων, υπ. άλῶ (άλῶς), προστ. - απαρ. άλῶναι)
---	---	άλό- (ευκτ. αλοήν, προστ. - μετ. αλόους)
γ) ζῶ	θ	βιω- (ορ. έβιον, υπ. βιώ (βιώς), προστ. - απαρ. βιώναι)
---	---	βιο- (Προσοχή: η ευκτική βιών προστ. - μετ. βιούς)
3. διδράσκω	θ	δρά- (ορ. έδραν, υπ. δρῶ (δράς), προστ. δράτε, απ. δράναι)
---	---	δρά- (ευκτ. δραιήν, προστ. δραντων, μετ. δράς)
4. ρέω	θ	ρῡη- (ορ. έρῡην, υπ. ρῡῶ (ρῡῆς), προστ. - απ. ρῡῆναι)
---	---	ρῡε- (ευκτ. ρυειήν, προστ. - μετ. ρυείς)
5. α) δύσμαι	θ	δύ- (ορ. έδυν, υποστ. δύω (δύης), προστ. δύθι, απ. δύναι)
β) φύσμαι	β	δύ- (ευκτ. - προστ. δύντων, μετ. δύς)
---	---	φύ- (ορ. έφυν, υπ. φύω (φύης), προστ. - απ. φύναι)
---	---	φύ- (ευκτ. -, προστ. -, μετ. φύς)

Εφαρμογές

Αναγνωρίστε τους υπογραμμισμένους τύπους και μεταφράστε:

- Γνώθι σαυτόν.
- Χαλεπόν και πολλοῦ ἐπαίνου ἀξίον ἐν μεγίστῃ ἐξουσίᾳ τοῦ ἀδικεῖν γενόμενον δικαίως διαβιώναι.
- Ὡ γλυκύ μου ἔαρ ποῦ ἔδου σου τὸ κάλλος!
- Οὔτοι συνέχθην ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.
- Κροῖσος ἄλυν διαβάς μεγάλην ἀρχὴν καταλύσει.
- Τροία ὑπὸ Ἑλλήνων ἔαλω.
- Σωκράτης διὰ παντός ἐν Ἀθήναις ἐβίω.
- Ἀπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφω.
- Ἐρρῡή ὁ ρῡαξ (=ποταμός) τοῦ πύρρος ἐκ τῆς Αἰτνῆς.
- Οὐκ ἐφθῆμεν ἀπόντες.
- Μὴ γνῶτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιῇ ἡ δεξιὰ σου.
- Χρόνος δίκαιον ἄνδρα δέκνυσιν μένος· κακὸν δὲ κὰν ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μίτῃ.